

1601. Eneste Beh. af Forst. til Lov om Værnepligt.

1602

Det er mod denne Klasse af Geistlige, Folkethinget har nedlagt den stærkeste Protest gennem sin vedholdende Modstand imod Regjeringens Forslag. Det er de Exempler, som havees paa, at Folk, der have været kaldede til personelle Capellaner, dergjennem have unddraget sig Værnepligtslovens Paabud, hvilke have gjort, at man ikke for Fremtiden vil taale, at man gennem geistlig Ansættelse skulde kunne unddrage sig Værnepligten.

Sable: Der er ofte fremkommet den Bemærkning, at hvis det Forslag, som er stillet her af et større Antal Medlemmer, blev vedtaget, vilde Danmark være det eneste Land, der havde en saadan Bestemmelse i sin Værnepligtslov, og Enkelte kunde maaskee heraf lade sig forlede til at fravige deres egentlige Opfattelse. Seg skal nu i den Anledning tillade mig et Par Bemærkninger, som gjøre det forklarligt, at der netop i Danmark er en saadan Betragtning tilstede, som ikke findes i andre Lande. En Mand i en særdeles fremragende Stilling her i Danmark, som har haft en stor Indflydelse ikke blot i religiøs, men ogsaa i borgerlig Henseende, har aldeles bestemt og tydelig udtalt den Grundtæning, at Folketirken er en borgerlig Indretning, og om dette end bliver mod sagt fra andre Sider, kan det dog ikke nægtes, at denne Betragtningssmaade har noget saa tiltalende for den almindelige Bevidsthed, at det ikke kan forundre, at et Folkthings Fleertal maa slutte sig til en saadan Opfattelse. Dog dette er ikke nok; thi man kunde sige, at selv om Folketirken bliver betragtet som en borgerlig Anstalt, er dog ikke derved i det Væsentlige den Stilling forrykket, som findes imellem den enkelte Geistlige og hans Menighed. Den samme Mand, som jeg nys omtalte, og til hvem der slutter sig et ikke ringe Antal Medborgere, har ogsaa fastholdt Tanken om Ordinationens Betydning; uagtet de fremsatte den Paastand, at Kirken er en borgerlig Anstalt, have de dog ladet Ordinationens Betydning gjælde, men der er en anden Magt, som har gjort sig gjældende i Danmark fremfor noget andet Sted, og det med en sjælden Styrke.

Det er nemlig, hvad vi aldrig ganske kunne forbigaae, at der er fremstaaet en Mand her, som har talt imod hele Geistligheden, ikke saaledes, at det var bedst at blive den qvit, men saaledes, at Geistligheden aldeles har misforstaaet hele sin oprindelige religiøse Stilling. Hvad enten dette nu er saa eller ikke, kan man dog ikke nægte, at naar der er fremstaaet saadanne Røster i et Land, vilde de have deres Indflydelse paa den almindelige Bevidsthed i Landet. Man kan tale saa meget og saa lidt, man vil, om, at en saadan Røst har ladet sig høre, men den har ladet sig høre, og man kan ikke forhindre en saadan Røst fra fremdeles at lade sig høre. Den gaar sin stille Vandring gennem Folket, og den har sin Indflydelse. Naar der altsaa er Tale om, at Danmark skulde have en særegen Opfattelse af dette Punkt, ligger det forklaret i de historiske Kjendsgjerninger, der gaar forud. — Fra mit eget personlige Standpunkt skal jeg tilføie en Bemærkning, rettet i al Bessedenhed til de ærede to Ministre, som have haft Ordet idag. Lad os tænke tilbage til den Tid, da vi selv sad paa Universitetets Bænke, hvor vi i det første Aar alle samlede i een Flok for næste Aar at fordele os i de forskjellige Faculteter. Lad os gribe i vor Barm og spørge, om der var nogen som helst Dualitetsforffjel, Væsenforffjel, mellem de Medlemmer, der bestemte sig til det ene Sag, og dem, der bestemte sig til det andet? Der har ikke været nogen anden ledende Tanke for Fleertallet af Studerende, end den, at gaae i en Retning, som tilfredsstillede den Paagjældende, og hvorved han engang kunde have sit taalelige Udkomme. Selve det, at studere for Studeringens Skyld, er overordentlig sjældent herillands, meget sjældent, men man vil i Almindelighed gjøre sit Studium frugtbringende paa een eller anden Maade. Naar man altsaa seer disse Mænd senere henførte til de forskjellige Sag, Nogle paa den philologiske, Andre paa den juridiske, Andre paa den medicinske og atter Andre paa den theologiske Veie, forekommer det mig, at der, naar man klart seer paa Forholdene, Intet som helst er i disse Personers Valg af deres